

nas ima, dolazi ponajčešće u trijasu i to u području vengenskih slojeva, kao naslage kresivca ili kao zeleni pršinac (pietra verde). Kršnici raiblskih naslaga imaju često komada jaspisa i karneola, koji po svoj prilici potječu od razorenih vengenskih slojeva. Ako se ovakovo kamenje tanko izbrusi i pod sitnozorom promatra, vidi se, da su mu dobar dio kremične kiseline dali sitni organizmi (radiolarije, spužve i t. d.).

I mnogi pločasti vapnenci imaju umetnutog kremenca, pa ako se ovaj brzo izmjenjuje sa slojevima vapnenca, to ovakove naslage imaju lisnati sastav, kako se vidi to u lemeš-naslagama.

Grudice kresivca javljaju se u srednjem eocenu u nekim numulitnim vapnencima (Marijan kod Splita), te u nekim vapnencima najdonje krede.

I vapnenci donjeg eocena (kosina vapnenci) imaju koji put dosta kremične kiseline (srednja Dalmacija.)

Sadra ide po svome kemijskom sastavu med vapneno kamenje kao i vapnenac, samo što nije kao ovaj spoj vapna sa ugljičnom, nego sa sumpornom kiselinom, te ima u sebi vode ($\text{Ca SO}_4 + 2\text{H}_2\text{O}$). Nastaje taloženjem iz morske vode, a u Dalmaciji se javlja osobito u trupinama u donjem trijasu na dnu verfenskih naslaga i u šupljikavom dolomitu (Rauchwacke). Kod nas je često onečišćen laporom i tvori kao sadreni lapor krhke zrnate i lisnate nakupine u kojima ima i izlučenih većih sadrenih ledaca. Sasma se osamljeno javlja i u glini, koja je uslojena u dolomitima gornjeg trijasa, pa je tek od teoretskog interesa.

Sadre ima u bližoj i daljoj okolini Knina, Drniša, Kljaka, a osobito oko Sinja, te na Visu i Palagruži.

Što je sadra nečista mnogo smeta pri njenoj praktičnoj upotrebi.

Eruptivno kamenje.

Premda u izgradnji dalmatinskog tla ima najveći udjel sedimentno ili taloženo kamenje, to jest takovo, koje je nastalo taloženjem u vodi, javlja se ipak tu i tamo i eruptivno kamenje, koje je nekada kao usijana taljevina probilo iz nutrašnjosti zemlje na površinu, tu se razlilo i otvrdnulo.